

Lahti

Lasten ja nuorten palvelut

Aluepalvelutoimikunnan kokous 25.11

21.11.2025

Lahti

Segregationin ehkäisy

21.11.2025

Lahti

Nuorisopalvelut

Tehdyt toimenpiteet segregaaation ehkäisemiseksi

21.11.2025

Nuorisopalveluissa tehtyt toimenpiteet

1. Nuorisopalveluiden toiminta lähes kokonaisuudessaan segregaaation ehkäisyä laajasta näkökulmasta
2. Osallistuja- ja kävijämäärä n. 280 000 vuosittain / n. 1000 nuorta per toimintapäivä. Lähes kaikki palvelut maksuttomia. Asiakastyytyväisyys 4,5 (1 – 5)
3. Nuorten tukipalveluissa yli 1000 nuorta saa vuosittain pitkäkestoista kokonaisvaltaista tukea vaikeisiin/haastaviin elämäntilanteisiin (työttömyys, kouluttamattomuus, psykososiaaliset ongelmat ja haasteet, toimeentulovaikeudet, asunnottomuus, päihde- ja mielenterveysongelmat, yksinäisyys....)
 - Oppivelvollisuuden tuki, ohjaus ja valvonta, etsivä nuorisotyö, Domino, työ- ja valmennuspalvelut, jengi- ja jalkautuva työ, katusovittelu)
4. Harrastamisen Lahden mallin ja kouluissa tapahtuvan kerhotoiminnan kautta yli 4000 lasta ja nuorta saa vuosittain mahdollisuuden maksuttomaan säännölliseen harrastustoimintaan. Etsivän harrastustoiminnan avulla 1200 nuorta saa yksilöllistä ohjausta harrastuksiin. (esim. kaikki 7 -luokkalaiset haastatellaan hlökohtaisesti)
5. Koulunuorisotyötä kaikilla yläkouluilla ja ala- /yläasteen nivelvaiheessa.
6. Alueellista nuorisotilatoimintaa ja hyvinvointityötä 7 alueella + liikkuva nuorisotila/auto, pelitila, kauppakeskus nuorisotila, leirikeskus.
7. Monikulttuurista nuorisotyötä ja kansalaistoiminnan/kotoutumisen tukea Multi-Cultissa
8. Nuorten omaehtoisen toiminnan mahdollistamista ja tukemista kulttuurisen nuorisotyön, osallisuustoiminnan ja nuorisovaltuuston kautta. Kasvatukselliset tapahtumat (päihteet, väkivallan ehkäisy, vanhempien tuki yms.)
9. Monialaista yhteistyötä (hyvinvointialue, koulut ja oppilaitokset, poliisi, työllisyyspalvelut, 3. sektori yms.)

Lahti

Varhaiskasvatuspalvelut

Tehdyt toimenpiteet segregaaation ehkäisemiseksi

21.11.2025

Varhaiskasvatuspalveluissa tehdyt toimenpiteet

Palveluverkon alueellinen saatavuus ja riittävyys

- jokaisella alueella kunnallisia ja yksityisiä päiväkoteja sekä perhepäivähoitoa
- varhaiskasvatusmaksuja alennettu lainsäädännöllä (kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 65 % maksuttomia,
- palveluseteliä käyttävistä 51 % maksuttomia (yksityinen palveluntuottaja voi kuitenkin periä lisämaksua enintään 75 e, josta kaupunki korvaa 25 e)
- osallistuminen varhaiskasvatukseen kasvanut: v. -20: 73 %, v. -25: 78 %

Avoin päiväkotito

- toimii maksuttomana matalan kynnyksen palveluna lapsille ja huoltajille kahdessa toimipisteessä: Launeen Perhepuisto ja Loviisanpässin puisto keskustassa
- yhteistyö sosiaali- ja terveystalvelujen kanssa

Lasten ja nuorten hyvinvointityö

- varhaiskasvatuksen lainsäädäntö, varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman perusteet
- Lahden strategia, kärkiohjelma ja hyvinvointisuunnitelma
- moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveystalvelujen sekä perusopetus- ja nuorisotalvelujen kanssa

Varhaiskasvatuspalveluissa tehdyt toimenpiteet

Lasten tuen tarpeisiin vastaaminen varhaiskasvatuksessa:

- lainsäädännön ja varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien perusteiden mukaiset tukitoimet
 - erityisopetus, avustajat, ryhmien pienentäminen oppilashuolto esiopetuksessa, moniammatillinen yhteistyö

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten tukeminen

- alueelliset suomi toisena kielenä (S2) -opettajat
- kieliavustajat
- tulkkauspalvelut
- päiväkotikohtaiset yhteyshenkilöt

Keskitetty palveluohjaus

Lahti

Perusopetuspalvelut

Tehdyt toimenpiteet segregaaation ehkäisemiseksi

21.11.2025

Perusopetuksessa tehdyt toimenpiteet

1. Keskitetystä erityisopetuksesta siirtyminen kohti inklusiivista toimintakulttuuria.
Vammaisopetuksessa neljä erillistä yksikköä.
2. Tuki järjestetään lähtökohtaisesti omassa lähikoulussa
3. Laajennettu A2-kielitarjonta kaikkiin kouluihin
4. Lähikoulu osoitetaan mahdollisimman läheltä omaa asuinalueetta
5. Koulutuksellisen tasa-arvon hankkeessa valtion erityisavustusta kohdennettu sosioekonomisesti heikommilla alueilla sijaitseville kouluille,
6. Koulukohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat
7. Maahanmuuttotäustaisia koulutulokkaita on ohjattu perusopetuksessa inklusiiviseen valmistavaan opetukseen
--> toiminta laajenemassa koko kaupunkiin syksyllä 2026
8. Oppiaineisiin tehdyt muutokset esim. [Arjen taidot \(7.vl\)](#) ja [toinen yhteinen katsomusaineen tunti \(3.vl\)](#)
9. Systemaattinen [tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen](#)
10. [Koulusovitteluhanke, Verso-, KiVa Koulu- ja Resto-toimintatavat](#)
11. [Kulttuuritulkki-toiminta](#)
12. Icehearts-toiminta

Lahti

Lasten ja nuorten palveluverkko

***nykytila ja tunnistetut
muutostarpeet***

21.11.2025

Lahti

Nuorisopalvelut

21.11.2025

Nykytilanne

Nuorisotilatoiminta

- Lähteen nuorisotila, monitoimitalossa
- Metsäkankaan nuorisotila Mettis
- Ahtialan nuorisotila, Ahtialan koulussa
- Kivimaan nuorisotila, monitoimitalossa
- Mukkulan nuorisotila, ostoskeskuksessa
- Nastolan nuorisotila, Nastopolissa
- Möysän nuorisotila (Joutjärven nuorisotalon väistötila Möysän koulun parakissa)

(90 –luvulla vielä n. 25 nuoriso- tai kerhotilaa)

Työ- ja valmennuspalvelut

- Nuorisokeskus Saima 6
- Talttakatu
- Veivikatu

Nuorten tukipalvelut ja hallinto

- Kirkkokatu 21 D-E

Muut tilat

- Pelitila, Mariankatu
- Nuorisotila Tripla (Kauppakeskus Trio)
- Multi-Culti
- Naumi-Isorannan leirikeskus, Sysmä

Palveluverkon muutostarpeita

- Pelitila Xperienzen ja Joutjärven/Möysän nuorisotilan muutto Saima 6:een v.2027 (kevät)
- Nuortentila Triplassa mahdollisia pieniä tilamuutostarpeita kauppakeskuksen sisällä.
- Mukkulan nuorisotila osana Mukkulan monitoimitalon ratkaisua
- Nastolan nuorisotilan ratkaisu osana Kukkasen (Nastopoli) kouluratkaisua.
- Paljon yhteydenottoja ja vaateita nuorisotilojen saamiseksi eri asuinalueille
 - Nykyisen koulu- ja monitoimitaloverkon parempi hyödyntäminen alueellisessa nuorisotyössä mahdollista ilman nuorisotilojen rakentamista, mutta se vaatisi jonkin verran lisää henkilöresursseja
 - Esim. Renkomäen, Liipolan, Jalkarannan ja Kariston monitoimitalot, joissa on pyritty jonkinlaista toimintaa järjestämään hlöresurssien puitteissa silloin kun mahdollista, mutta tulevana vuosina näyttää erittäin vaikealta.

Lahti

Varhaiskasvatuspalvelut

21.11.2025

Taustaa

- Varhaiskasvatuksessa lasten määrän muutokset kohdistuvat useisiin eri toimintamuotoihin, kunnallisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osuus n. 50 %.
- Perhepäivähoitopaikkojen väheneminen edellyttää niiden korvaamista päiväkotipaikoilla.
- Käyttöikänsä päähän tulleet/tulevat palvelurakenteessa säilyvät rakennukset vaativat korjaamista/uusimista huolimatta lasten määrästä.
- Osallistumisasteen nousu ja pienten lasten lisääntyminen kompensoi lasten määrän vähenemistä. Myös tuen tarpeet ja eri kieli-/kulttuuritaustaisten lasten määrän lisääntyminen.
- Siirtymisiä toimintamuodosta toiseen (esim. lasten kotihoidon väheneminen).
- Esiopetusryhmiä koulujen tiloissa
- Monitoimitaloratkaisut

Taustaa

- tällä hetkellä väistötiloissa Kaarikadun, Launeen, Paavolan, Möysän ja Mukkulan päiväkodit, väistötiloihin siirtymässä Asemantaustan ja Ruoriniemen päiväkodit
- toimenpiteitä omissa yksiköissä odottamassa Erstan, Alasenjärven, Herrasmannin, Kanervan, Hennalan ja Villa Piiparin päiväkodit
- 13/28 päiväkotia tällä hetkellä odottamassa pääsyä uusiin tiloihin (n. 1600 lasta)
- tärkeää toteuttaa jo päätetyt sekä palveluverkkosuunnitelmaan sisällytetyt hankkeet
- niiden lisäksi on päivittymässä lisää tiloihin liittyviä toimenpiteitä vaativia päiväkoteja, joiden osalta harkitaan mahdollisuus luopumiseen, väliaikaisiin tiloihin tai peruskorjauksiin/uudisrakennuksiin

Tehdyt päätökset

- **Sivistyslautakunta 19.10.21 §122: Palveluverkkosuunnitelma**

Itäinen alue:

- Erstan päiväkodin peruskorjaus yhdessä koulun kanssa (ei ole tehty hankesuunnitelmaa)
- Kaksi erillistä päiväkotia keskustan alueelle korvaamaan Paavolan, Möysän ja Viherlaakson päiväkodit) (Paavolan hankesuunnitelma hyväksytty 21.11.22 ja päiväkodin arvioitu valmistumisaika v. -27 lopussa, Möysän ja Viherlaakson päiväkodit yhdistetty hallinnollisesti 1.8.24 lukien, ei ole tehty hankesuunnitelmaa)

Eteläinen alue:

- Renkomäen päiväkodin esiopetusryhmiä Auran monitoimitaloon (toteutunut 1.1.23)
- Kaksi päiväkotia korvaamaan Kaarikadun, Hennalan ja Launeen päiväkodit ja esiopetusryhmiä Länsiharjun koulun yhteyteen (Kaarikadun hankesuunnitelma hyväksytty 21.3.22§60, arvioitu valmistumisaika heinäkuu -26,

Tehdyt päätökset

Eteläinen alue jatkuu:

- Hennala-Launeen hankesuunnitelma hyväksytty 21.11.22, valtuuston 25.11.24§123 hyväksymän talousarvion mukaan valmistumisaika kesä -26), Päiväkotirakennusta ei ole lähdetty toteuttamaan eikä esiopetusryhmiä ole saatu Länsiharjun koulun yhteyteen.
- Palokunnan ja Kanervan päiväkotien tarkastelu toiminnan jatkosta, vaihtoehto, että jää pois käytöstä (Palokunnan päiväkodin toiminta päättyi 31.7.22)

Pohjoinen alue:

- Mukkulan päiväkotisiirtyy monitoimitaloon (hankesuunnitelma palautettu uudelleen valmisteluun 17.6.24§61)
- Ruoriniemen päiväkodin esiopetusryhmät siirtyvät monitoimitalo Aarteeseen (toteutunut 1.8.23)
- Leikkituvan, Ahtialan ja Kunnaksen toimipisteet siirtyvät Myllypohjan monitoimitaloon (hankesuunnitelma hyväksytty 20.6.22§22, monitoimitalo valmistuu heinäkuussa -26)

Palveluverkkosuunnitelmasta toteutunut

Itäinen alue:

- ei mitään (Villa Piiparin päiväkodin yhden toimipisteen toiminta päättynyt)

Eteläinen alue:

- Renkomäen esiopetusryhmät siirtyneet Auran monitoimitaloon
- Palokunnantien päiväkodin toiminta päättynyt

Pohjoinen alue:

- Ruoriniemen päiväkodin esiopetusryhmät siirtyneet Aarteen monitoimitaloon
- Kunnaksen toimipisteen toiminta päättynyt

Palveluverkkosuunnitelmasta toteutumatta

Itäinen alue:

- Erstan päiväkodin perusparannus
- Paavolan päiväkodin uudisrakennus
- Möysä-Viherlaakson päiväkodin uudisrakennus

Eteläinen alue:

- Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus
- Laune-Hennalan päiväkodin uudisrakennus
- Esiopetusryhmät Länsiharjun koulun yhteyteen

Pohjoinen alue:

- Mukkulan päiväkotitoimitus
- Alasjärven päiväkodin Leikkituvan ja Ahtialan toimipisteiden siirtyminen monitoimitukseen

Uusia tarpeita/luopumismahdollisuuksia

Itäinen alue:

- Asemantaustan päiväkotisiirtymässä väistötiloihin eteläiselle alueelle
- Villa Piiparin Onnelan toimipisteen jatko

Eteläinen alue:

- ks. Asemantausta edellä
- Kanervan päiväkodin jatko
- Riihelän esiopetusryhmien sijoittuminen varhaiskasvatuksen tiloihin

Pohjoinen alue:

- Ruoriniemen päiväkotisiirtymässä väistötiloihin
- Herrasmannin päiväkotisiirtymässä väistötiloihin

Yhteenvetoa

Kaupunkitasoisesti:

- lasten kokonaismäärän väheneminen 2025-35 n. 500 lasta, mikä vastaa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa n. 250 paikan vähentämistä

Eteläinen alue:

- lasten kokonaismäärän väheneminen 2025-35 n. 360 lasta, mikä vastaa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa n. 180 paikan vähentämisestä

Pohjoinen alue:

- lasten kokonaismäärän väheneminen 2025-35 n. 70 lasta, mikä vastaa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa n. 35 paikan vähentämistä

Itäinen alue:

- lasten kokonaismäärän väheneminen 2025-2035 n. 60 lasta, mikä vastaa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa n. 30 paikan vähentämistä

Alle kouluikäisten lasten määrän kehitys

Itäinen alue	2025	2030	2035	2040
Keskusta	1100	966	1062	1135
Karisto	310	286	283	298
Nastola	868	934	869	847
Yhteensä	2278	2186	2214	2280

Alle kouluikäisten lasten määrän kehitys

Pohjoinen alue	2025	2030	2035	2040
Ahtiala	665	649	614	585
Mukkula	924	897	902	919
Yhteensä	1589	1546	1516	1504

Alle kouluikäisten lasten määrän kehitys

Eteläinen alue	2025	2030	2035	2040
Länsi	866	777	683	655
Laune	1285	1192	1180	1149
Renkomäki	372	350	298	282
Yhteensä	2523	2319	2161	2086

Alle kouluikäisten lasten määrän kehitys

	2025	2030	2035	2040
Tuntematon	42	42	38	36
Koko kaupunki yhteensä	6 432	6093	5929	5906

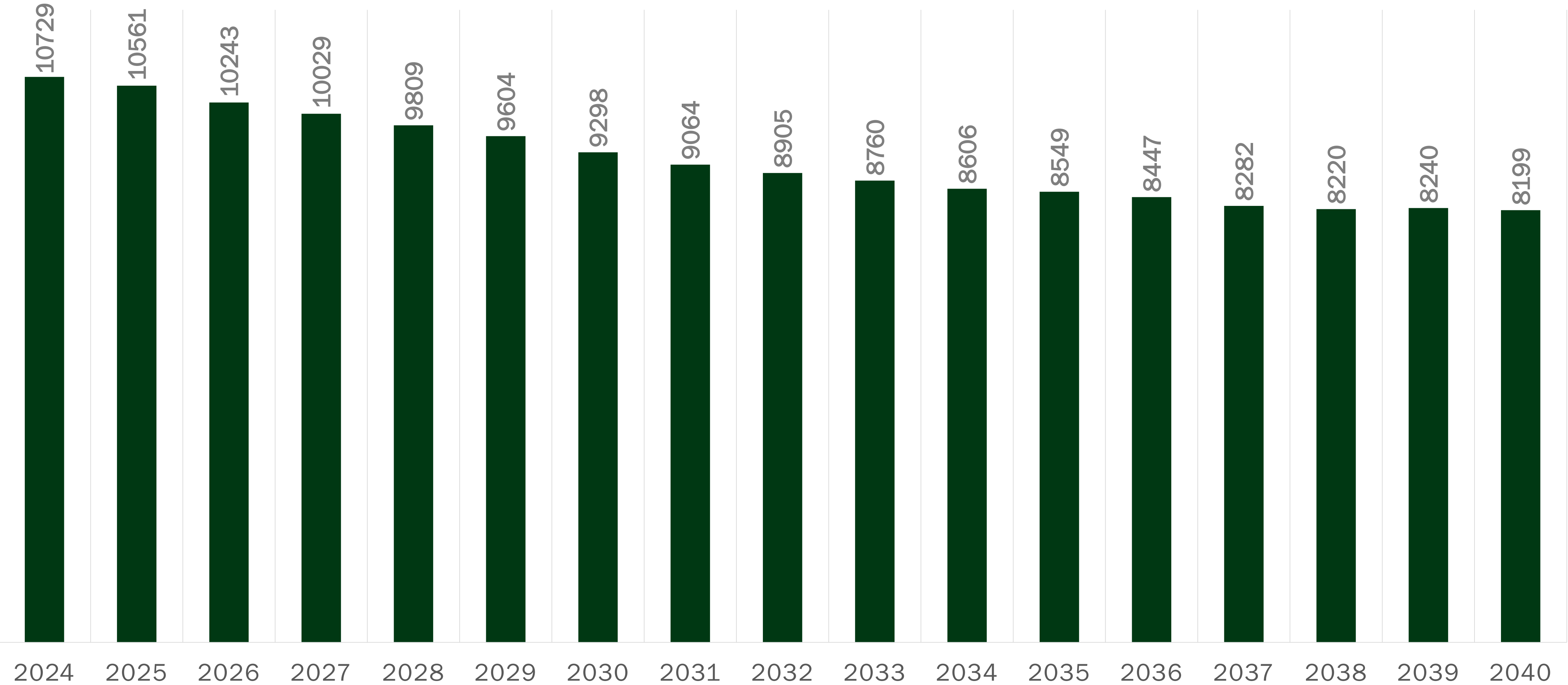
Lahti

Perusopetuspalvelut

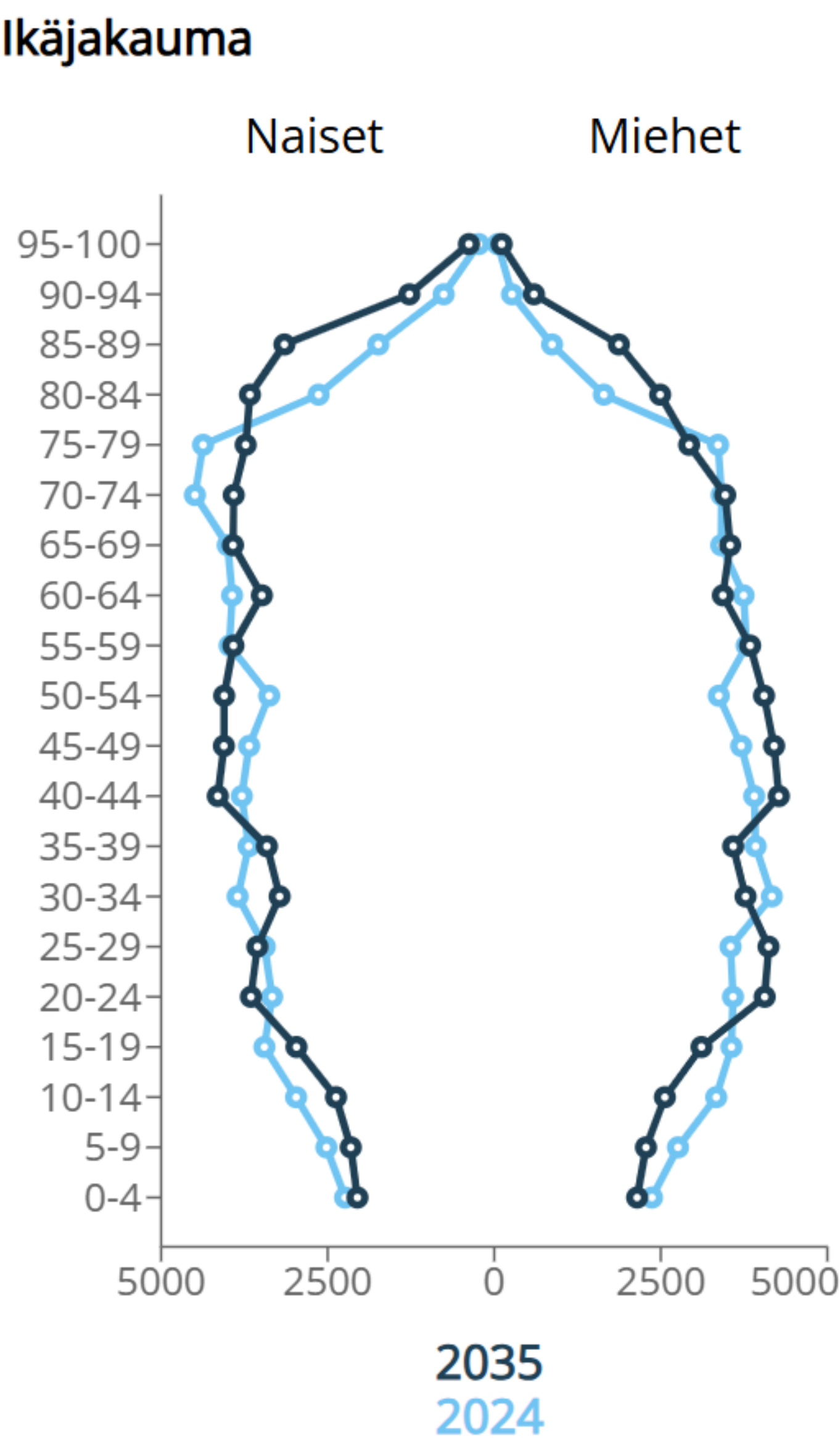
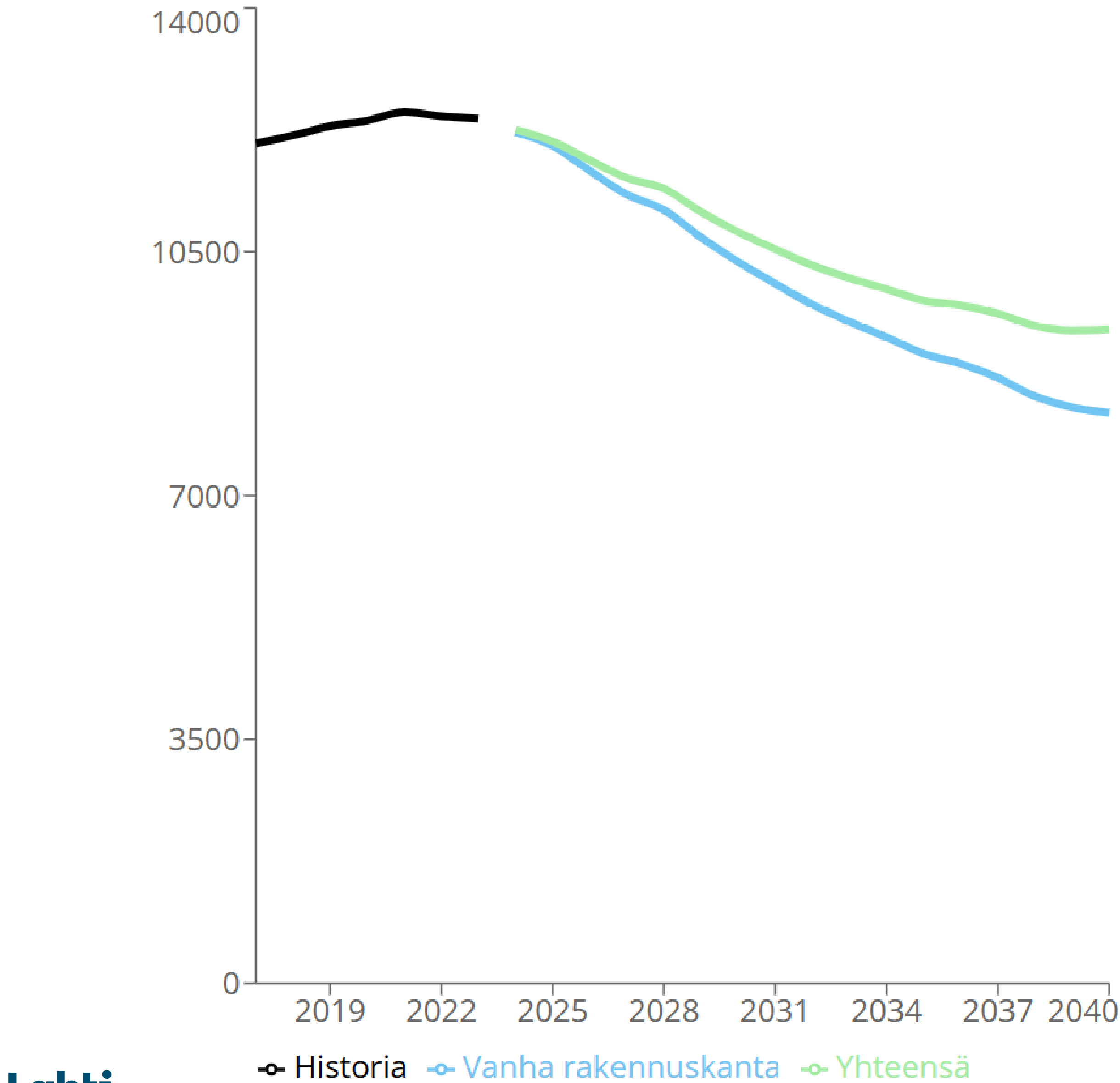
21.11.2025

Perusopetus

Ennuste 7–15 -vuotiaista

7-15 -vuotiaiden trendiennuste Lahdessa

Palveluverkkomuutokset 2021–2026

Mitä muutoksia on tehty viimeisen viiden vuoden aikana?

- Kunnaksen ja Myllypohjan koulujen hallinnollinen yhdistyminen 8/2021
 - Alasjärven peruskoulu
- Erstan ja Villähteen koulujen hallinnollinen yhdistyminen 8/2022
 - Kartanon peruskoulu
- Ali-Juhakkalan ja Renkomäen koulujen hallinnollinen yhdistyminen 1/2023
 - Renkomäen peruskoulu
- Harjun ja Tiirismaan koulujen hallinnollinen yhdistyminen 8/2023
 - Tiirismaan peruskoulu
- Ahtialan koulun Kivijärven toimipisteestä luopuminen 8/2024
(*palveluverkkoselvitys 2021: toimipisteestä luopuminen 8/2022*)
- Kirkonkylän koulun toiminnan päättymisen 8/2026

Huomioita palveluverkkomuutoksista

- Koulujen yhdistymiset ovat pääsääntöisesti sujuneet hyvin ja onnistuneesti.
- Yhdistymisissä on ollut tukiprosessi apuna.
- Kartanon koulun Kankaantien toimipisteen oppilasmäärän muutos ennusteessa 2022
 - Lisätilaratkaisu 8/2024: ruokala, kädentaidot, opetustila
 - Liikuntasalin korjaus 1/2025

Kohteissa ei erityisiä muutostarpeita

- Lahden ruotsinkielinen koulu

Lyhyen aikavälin tunnistettuja muutostarpeita

Lasten määrän väheneminen vaatii seuranta ja pienempiä, sopivaa täyttöastetta turvaavia toimenpiteitä lähes kaikissa kouluissa.

- Jalkarannan peruskoulu (Monitoimitalo Jalo)
- Kärpäsen peruskoulu
- Lähteen peruskoulu (Monitoimitalo Lähde)
- Lähteen peruskoulu, Liipolan toimipiste (Monitoimitalo Onni)
- Länsiharjun peruskoulu
- Renkomäen peruskoulu (Monitoimitalo Aura)
- Salpausselän peruskoulu
- Kariston peruskoulu
- Kartanon peruskoulu, Kankaantien toimipiste
- Lotilan peruskoulu
- Möysän peruskoulu
- Rakokiven peruskoulu (Monitoimitalo Loisto)
- Tiirismaan peruskoulu
- Kivimaan peruskoulu (Monitoimitalo Aarre)

Lyhyen aikavälin tunnistettuja muutostarpeita

Rakennuksiin liittyviä suurempia muutostarpeita

- Kanervikon peruskoulu (sairaalaopetus)
- Kasakkamäen peruskoulu
- Kartanon peruskoulu, Kärriytien toimipiste
- Kirkonkylän peruskoulun toiminta lakkaa.
- Alasenjärven peruskoulu valmistuu 8/2026 ja seuraavat väliaikaistilat tyhjenevät:
 - Alasenjärven peruskoulu, itäinen toimipiste
 - Alasenjärven peruskoulu, Kunnaksen toimipiste

Pitkän aikavälin tunnistettuja muutostarpeita

Pienempiä muutostarpeita

- Kartanon peruskoulu, Kärriytien toimipiste

Rakennuksiin liittyviä suurempia muutostarpeita

- Mukkulan peruskoulun tilaratkaisu
- Kartanon peruskoulu, Kankaantien toimipiste
- Kukkasen peruskoulun tilaratkaisu
- Ahtialan peruskoulun perusparannus

Yksityiset toimijat

Huomioitava, koska vaikuttaa koululaisten määrään.

Yhteistyökoulu

- Lahden yhteiskoulu

Yksityiset koulut

- Lahden Rudolf Steiner -koulu
- Lahden kristillinen koulu